

AIKUISKASVATUS

The Finnish Journal of Adult Education

Vol. 13, 2/93

ISSN 0358-6197

Summary

Alkio, Olavi 1993. Aikuiskoulutuksen uudet metodit ja koulutuksellinen tasa-arvo.

– Tasa-arvo on ollut perinteisesti aikuiskoulutuksen perustavoite. Koulutuksellinen tasa-arvo ei ole kuitenkaan itsestäänselvyys, vaan monitahoinen ja -tasoinen olotila, jonka saavuttamiseksi on erilaisia aseita. Uusi teknologia luo sekä mahdollisuuksia että esittäytyy uhkakuvana. Uhka se on silloin, kun se luo uusia taloudellisia ja sosiaalisia kynnyksiä ja edesauttaa koulutuksellisesti etuoikeutettuja synnyttämään entistä suurempaa etumatkaa vähemmän koulutusta saaneisiin nähden. Artikkelin erittelee yksilökeskeisen yhteiskunnan piirteitä sekä demokratiaa aikuiskasvatuksen haasteena. Uutta teknologiaa esitellään tasa-arvon uhkana, mutta ennen muuta mahdollisuutena.

Aikuiskasvatus 2/93.

Helakorpi, Seppo 1993. Ammattikasvatus tieteenä.

– Vaikka ammatillisella koulutuksella on pitkät perinteet, sen tiedepohjaa ei ole kovinkaan laajasti pohdittu. Koska se on kiinteässä yhteydessä työelämään ja työelämän organisaatioihin, sitä ei ole aina mielletty kiinteäksi osaksi kasvatusjärjestelmää. Ammattikasvatus on luonteeltaan monitieteinen. Jos ammattikasvatus halutaan mieltää osaksi kasvatustieteitä, se on artikkelin kirjoittajan mielestä siinä itsenäisen tieteenalansa muiden rinnasteisten tieteenalojen ollessa aikuiskasvatus, kasvatustiede ja erityiskasvatus.

Aikuiskasvatus 2/93.

Niiniluoto, Ilkka 1993. Arvojen muutos ja moraalikasvatus.

– Arvomaailman muutoksella voidaan tarkoittaa monia eri asioita: arvojärjestelmät tulevat hajanaisiksi ja ristiriitaisiksi, arvon lajien keskinäiset painosuhteet muuttuvat, kovat arvot saavat kannatusta, arvojen sitovuus löystyy, moraaliset arvot häviävät. Kaikkia näitä ilmiöitä on havaittavissa nykyisessä arvojen kriisissä, jonka ytimenä ei ole paljon puhuttu ”arvothyjiö”, vaan pikemminkin arvojen tarjonnan run-

Alkio, Olavi 1993. New methods in adult education and educational equality.

– Equality has been a traditional goal in adult education. Educational equality has not, however, been something that is self-evident. Instead, it is a complex, multi-layered state of being with different degrees of attainment. New technology is both promising and threatening. The latter aspect presents itself in the creation of new economic and social thresholds and when it further increases the lead that educationally privileged have on their lesser educated peers. The article examines the characteristics of individual-centred society and democracy as challenges for adult education. While new technology is presented as a threat to equality, it is seen more in the light of opportunities it has to offer.

Aikuiskasvatus 2/93.

Helakorpi, Seppo 1993. Vocational education as a science.

– Although vocational education has traditions reaching far back into the past, its scientific base has not been examined to any great extent. Since it is in close contact with the working life and its organisations, it has not always been accepted as being part of the overall education system. Vocational education is multi-disciplinary by nature. If vocational education is to be seen as part of educational science, it should, according to the author, be seen as an independent science, the other parallel sciences being adult education, educational science and special education.

Aikuiskasvatus 2/93.

Niiniluoto, Ilkka 1993. Change in values and moral upbringing.

– A change in values can have a number of meanings: value systems become distributed and contradictory, the mutual ratios of emphasis between value categories change, hard values become more popular, people become less committed to values, moral values disappear. All these phenomena are to be observed in the ongoing value crisis. It is not a ”value vacuum” that is at the core of this crisis; in-

saus, hajanaisuus, ottamattomat tilanteet, opportunisti ja moraalinen nihilismi. Hämmäntävä tilanne antaa uusia haasteita koulujen ja kotien moraalis-kasvatukselle, jossa tulisi yhdistää järkevä valistaminen ja oikeiden tunteiden herättäminen. Toinen ajankohtainen tehtävä on ammattietiikan kytkeminen aikuiskoulutukseen.
Aikuiskasvatus 2/93.

Oksanen, Arvo 1993. Arvo-ongelma suomalaisessa aikuiskasvatuksessa.

– Ihmisen koko persoonallisuuteen ulottuvan sivistystyön juuret ulottuvat sisällissodan tapahtumien osoittamiin arvomuutosten tarpeisiin. Perustaksi tuli humanisuus ja keskeiseksi päämääräksi itseään vapaasti ja omasta halustaan kehittävä ihminen. Aikuiskasvatuksen arvokeskustelu kiteytyi sittemmin 1970-luvulla valmistuneissa aikuiskoulutuskomitean mietinnöissä. Ensimmäisen osamietinnön lähtökohdat on yksilöllinen, ja perusarvona kehittyvä kokonaispersoonallisuus. Toisessa osamietinnössä lähdetään yhteiskunnallisista arvoista ja etsitään niille yksilökohtaiset vastineet. Keskeiseksi aikuiskoulutuspolitiikan tavoitteeksi asetetaan sivistyksellinen tasa-arvo. Keskeisenä arvona se johtaa kuitenkin ristiriitihin demokratian muiden perusarvojen, kuten vapausperiaatteen kanssa. Vapaalle sivistystyölle onkin esitetty aika ajoin vastakulttuurin edistäjän tehtävää. Toistaiseksi ei ole kuitenkaan syntynyt sellaisia uusia perusarvoja, joilla ns. perinteiset aikuiskasvatuksen arvot voitaisiin tai tulisi korvata.
Aikuiskasvatus 2/93.

Parjanen, Matti 1993. Ensin urakka – sitten etiikka?

– Makrotason arvokeskusteluun voidaan soveltaa A. Etzionin sosiologista teoriaa, jossa etsitään riippuvuutta arvoyksimielisyyden ja kontrollin välillä. Tu-loksena on neljä erilaista yhteiskuntatyyppiä, joista eräs on ”aktiivinen yhteiskunta”. Tällaisessa responsiivisessa yhteiskunnassa esiintyy samanaikaisesti spontaania arvoyksimielisyyttä, mutta myös vahvaa kontrollia ja suunnittelua. Arvokeskusteluun kuuluu myös pohdinta julkisten ja yksityisten arvojen ristiriidasta ja aikajärjestyksestä. Suomalaiselle työelämälle ominainen arvo on ”pärjäämisen pakko”. Perustuuko suomalainen koulutusideologia samanlaiseen arvoon? Uhraako jopa vapaa kansansivistystyö toimintansa tälle selviämisen, pärjäämisen ja kunnian säilymisen alttarille? Tuleeko oppilaitoksista ”tase-opistoja”? Näihin kysymyksiin kirjoittaja vastaa: ”Arvoinvalidit ovat tämän päivän huollettavia! Taseurakkaansa liimautunut, mutta vastuuntuntoinen

stead what we have is an abundance and a disunity of values, unexpected situations, opportunism and moral nihilism. This confusing situation presents schools and homes with fresh challenges in the area of moral upbringing not forgetting to combine rational guidance with the arousing of proper emotions. Another task of current interest is that of linking professional ethics with adult education.
Aikuiskasvatus 2/93.

Oksanen, Arvo 1993. The problem of values in Finnish adult education.

– The roots of educational work extending throughout human personality go back to the value changes proven to be necessary by the events of the Civil War in Finland that followed on from World War I. The foundation was provided by humaneness and the central goal was that of a human being free to develop him/herself. Since those times, the debate on the values of adult education has become crystallized in the adult education committee reports prepared in the 1970s. The first partial report has the individual as its basis and the developing overall personality as its fundamental value. The second partial report is based on societal values and what their equivalents for the individual. The central adult education policy goal is educational equality. As such, it does, however, conflict with democracy's other basic values (e.g. the principle of freedom). Indeed, occasional attempts have been made to use liberal adult education for promoting counter culture. For the present, no such basic values have arisen as might be or should be used to replace what may be called traditional adult education values.
Aikuiskasvatus 2/93.

Parjanen, Matti 1993. First the job - then ethics?

– A. Etzion's sociological theory of seeking correlation between value consensus and control can be applied in the macro-level debate dealing with the subject of values. The result obtained consists of four different society types; one of these is "active society". A responsive society of this kind is characterised by the concurrent presence of spontaneous consensus and of strong control and planning. The value debate also includes consideration being given to the conflict between public and private values and their chronological order. One of the inherent values of Finnish working life is the "need to do well". Is this perhaps what Finnish educational ideology also rests upon? Is it possible that even Finnish liberal adult education sacrifices itself on the altar of surviving, "needing to do well", and maintaining respectability? Are Finnish educational establishments turning into "balance-sheet establishments"? The author's answer to these questions is as follows: "Our value in-

aikuiskoulutus ei saisi heitä unohtaa koulutuspolitiikassaan. Koulutuksen olisi oltava sillä tavalla responsiivinen, että urakka ja etiikka kulkisivat rinta rinnan.”

Aikuiskasvatus 2/93.

valids are today's welfare cases! Even though bound to its balance-sheet, no responsible adult education policy should not ignore these people. Education should be responsive so that the job and ethics might go hand in hand.”

Aikuiskasvatus 2/93.